

Chapter: 14

Q.1 दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा

3

- 1 मुंबई महापालिकेत मुंबईसह संयुक्त महाराष्ट्राचा ठराव यांनी मांडला.
अ. ग. त्र्यं. माडखोलकर
ब. द. वा. पोतदार
क. आचार्य अत्रे
ड. शंकरराव देव

Ans मुंबई महापालिकेत मुंबईसह संयुक्त महाराष्ट्राचा ठराव **आचार्य अत्रे** यांनी मांडला.

- 2 महाराष्ट्राचे पहिले मुख्यमंत्री म्हणून यांनी जबाबदारी स्वीकारली.
अ. यशवंतराव चव्हाण
ब. पृथ्वीराज चव्हाण
क. शंकरराव चव्हाण
ड. विलासराव देशमुख

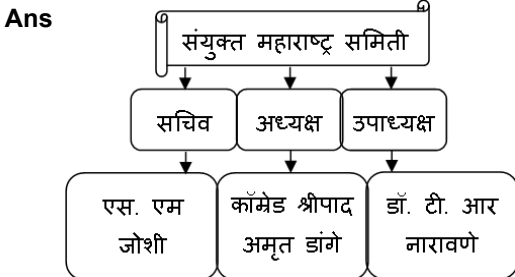
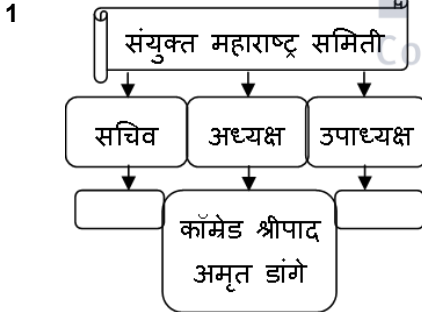
Ans महाराष्ट्राचे पहिले मुख्यमंत्री म्हणून **यशवंतराव चव्हाण** यांनी जबाबदारी स्वीकारली.

- 3 १ मे १९६० रोजी राज्याची निर्मिती झाली.
अ. गोवा ब. कर्नाटक क. आंध्रप्रदेश ड. महाराष्ट्र

Ans १ मे १९६० रोजी **महाराष्ट्र** राज्याची निर्मिती झाली.

Q.2 दिलेली संकल्पनाचित्रे पूर्ण करा.

2

Q.3 टीपा लिहा.

4

- 1 संयुक्त महाराष्ट्र परिषद

Ans i. महाराष्ट्रात मराठी भाषिक राज्याची मागणी करणारी संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ सुरू झाली.
१२ मे १९४६ मध्ये बेळगाव येथे आयोजित केलेल्या साहित्य संमेलनात संयुक्त महाराष्ट्र संदर्भात महत्त्वपूर्ण ठराव मंजूर करण्यात आला.
iii. २८ जुलै रोजी मुंबई येथे शंकरराव देव यांच्या अध्यक्षतेखाली 'महाराष्ट्र एकीकरण परिषद' भरली.
या परिषदेने मराठी भाषिक प्रदेशांचा एक प्रांत करावा . यात मुंबई, मध्य प्रांतातील मराठी भाषिक तसेच मराठवाडा व गोमंतक या मराठी भागाचा समावेश करावा असा ठराव संमत केला.

- 2 संयुक्त महाराष्ट्र समितीचे योगदान.

- Ans** i. ६ फेब्रुवारी १९५६ रोजी केशवराव जेधे यांच्या अध्यक्षतेखाली पुण्याच्या टिळक स्मारक मंदिरात सभा झाली.
ii. यात समितीने आपली कार्यकारिणी जाहीर केली.
iii. समितीचे आंदोलन महाराष्ट्रातील खेड्या पाड्यापर्यंत पोहचवले
iv. १९५७ साली लोकसभा, विधानसभा व मुंबई महानगरपालिकेच्या निवडणूकाने झाल्या.
v. त्यात संयुक्त महाराष्ट्र समितीला मोठे यश मिळाले.
vi. या निकालावरून मतदार द्विभाषिका विरुद्ध आणि संयुक्त महाराष्ट्राच्या बाजूने आहेत हे स्पष्ट झाले.

Q.4 पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा.

1 संयुक्त महाराष्ट्राचा लढ्यात वृत्तपत्रांची भूमिका महत्त्वाची होती.

- Ans** i. प्रबोधन, केसरी, सकाळ, नवाकाळ, नवयुग, प्रभात अशा नेक वृत्तपत्रांनी जनजागृतीचे काम केले.
ii. संयुक्त महाराष्ट्र आंदोलनात आचार्य अत्रे यांच्या 'मराठा' या वृत्तपत्राने वैशिष्ट्यपूर्ण कामगिरी बजावली.
iii. बाळासाहेब ठाकरे यांनी 'मावळा' या टोपण नावाने व्यंगचित्र काढून जनआंदोलन व्यापक बनवले.

2 संयुक्त महाराष्ट्र समितीची स्थापना करण्यात आली.

- Ans** i. मराठी भाषिक जनतेच्या संयुक्त महाराष्ट्र मागणीचा प्रश्न बिकट होत गेला.
ii. राज्यभर असंतोष धुमसत होता.
iii. ६ फेब्रुवारी १९५६ रोजी केशवराव जेधे यांच्या अध्यक्षतेखाली पुण्याच्या टिळक स्मारक मंदिरात सभा झाली. यात समितीने आपली कार्यकारिणी जाहीर केली.
iv. समितीची स्थापना करण्यात माड खोतकर, प्र.क.अत्रे, मधु दंडवते, प्रबोधनकार केशव ठाकरे, य.कृ. सोवनी यांनी महत्त्वपूर्ण भूमिका बनावली.

